

Hyvinvointikertomus 2023

Hyvo johtoryhmä 16.1.2024

Kaupungin johtoryhmä 17.1.2024

Hyvinvointilautakunta 28.2.2024

Kaupunginhallitus 25.3.2024

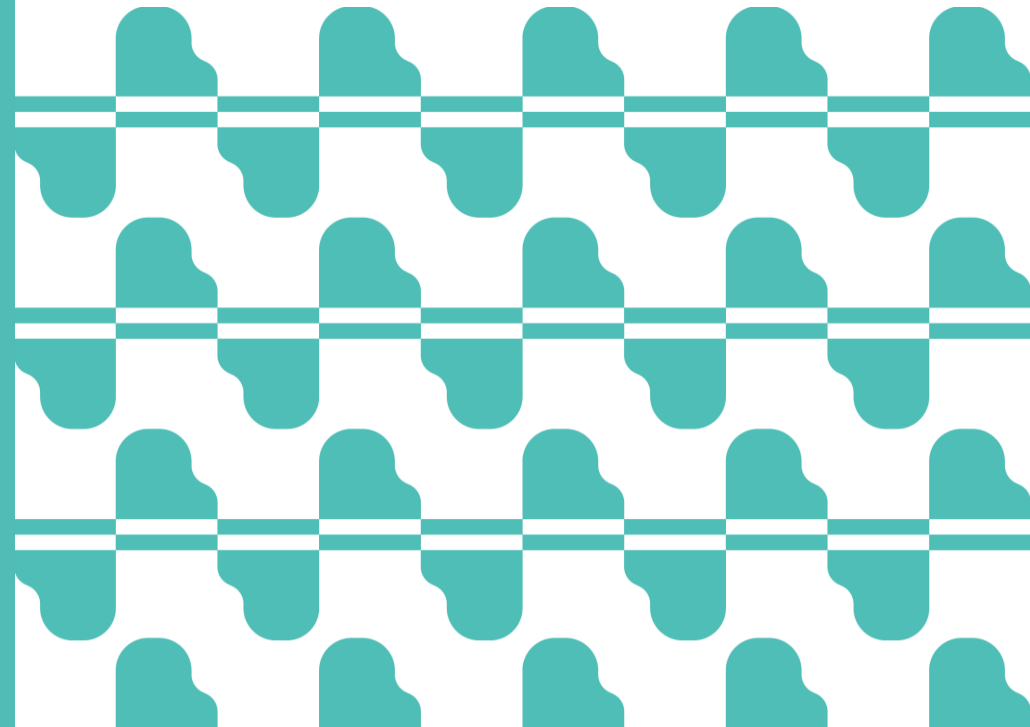
Kaupunginvaltuusto 22.4.2024

Kirsi-Marja Karjalainen, hyte-johtaja

Tuomas Tenkanen, johtava asiantuntija

Järvenpää

Poikkihallinnollinen hyvinvointia ja turvallisuutta edistävä työ Järvenpäässä

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma toteuttaa kaupungin strategiaa

Kaikilla on mahdollisuus

1 Osallisuuteen

Osallisuus vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää.

2 liikunnalliseen elämäntapaan

Liikunnallinen elämäntapa ylläpitää kokonaisvaltaista terveyttä ja toimintakykyä.

3 turvalliseen arkiympäristöön

Turvallinen arkiympäristö vahvistaa elämäntaloutta.

4 mielen hyvinvointiin

Mielen hyvinvointi tuo paljon kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Tavoitteet

- 1 Osallisuus vahvistuu ja kuntalaiset tietävät vaikutusmahdollisuistaan.
- 2 Yhteisöllisyys ja eri ikäisten kohtaamiset lisääntyvät.
- 3 Kulttuurihyvinvointi lisääntyy.
- 4 Kuntalaisilla on mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen.
- 5 Kuntalaisen työllisyys lisääntyy.
- 6 Digikykkyys kasvaa kaikissa ikäryhmissä.

Tavoitteet

- 1 Kestävä liikuminen lisääntyy.
- 2 Liikkuva elämäntapa yleistyvät ympäristöillä: kaikissa ikäryhmissä, eli ns. ikäykkyys kasvaa kaikilla liikumisen alueilla (harrastus- ja arkielämä, soveltava liikunta sekä kilpaliikunta).

Tavoitteet

- 1 Väkivallan, lähisuhdeväkivallan, seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen kokemukset vähenevät.
- 2 Järvenpäälaisten tyytyväisyys asunolueeseensa pysyy korkeana.
- 3 Ikäntyneiden kaatumistapaturmat vähenevät.
- 4 Hyvinvoinnin ja turvallisuuden näkökulmat tulevat huomioituiksi rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa.
- 5 Liikenneturvallisuus lisääntyy.
- 6 Lähiluontoa ja virkistysalueita on riittävästi ja ne ovat saavutettavia.
- 7 Kuntalaisilla on mahdollisuus monimuotoiseen asumiseen, työhön ja yrittäjyyteen.
- 8 Päihteiden haitat yksilölle ja ympäristölle vähenevät.

Tavoitteet

- 1 Lasten ja nuorten mielenterveys vahvistuu.
- 2 Lasten ja nuorten ahdistuneisuus vähenee.
- 3 Työikäisten ja ikäntyneiden mielenterveys vahvistuu.
- 4 Elämäntaloutta hyväksi kokevien järvenpäälaisten määrä pysyy korkeana.
- 5 Kuntalaisilla on mahdollisuus mielekkäseen tekemiseen, harrastamiseen ja oppimiseen.
- 6 Yksinäisyys vähenee kaikissa ikäryhmissä.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelun ja raportoinnin prosessi

Laaja hyvinvointikertomus valtuustokauden päättyessä / hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma uudelle valtuustolle

Valtuusto päättää ja seuraa

Lautakunnat päättävät ja seuraavat, palvelualueet ja konpa toteuttavat

Kuntalaiset, järjestöt, yhteisöt osallistuvat

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet

Hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisen toimenpiteet

Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävä osallistaminen ja osallistuminen

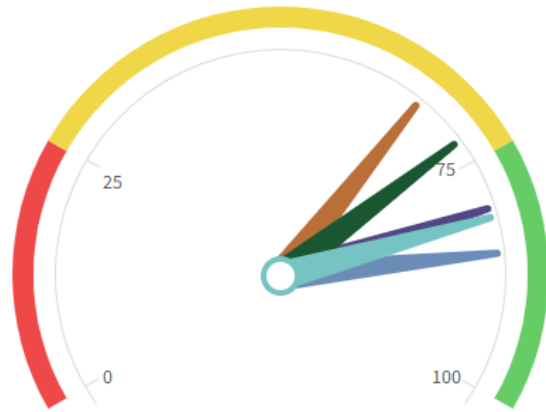
Hyväksytään: Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma
Raportoidaan: hyvinvointikertomus (vuosittain suppea, valtuustokausittain laaja)

Hyväksytään: Käyttösuunnitelma
Raportoidaan: toimintakertomuksissa lautakunnille ja kh:lle (konpa)

Kuntalaisten kokemus hyvinvoinnista ja arjen turvallisuudesta

TEA-viisari

Kaikki sektorit : Järvenpää 2023

■ Huono tulos
 ■ Parannettavaa
 ■ Hyvä tulos

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 12.03.2024

Pisteet	Järvenpää	Tuusula	Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	75	73	70	70
Kuntajohto	85	84	80	83
Perusopetus	66	67	63	65
Lukiokoulutus	..	73	71	65
Ammatillinen koulutus	..	..	59	64
Liikunta	80	81	76	72
Perusterveydenhuolto	72	72	72	70
Kulttuuri	81	77	69	71

Järvenpää 2013 - 2023

Pisteet	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kaikki sektorit	75	73	72	70	66	70	77	77	74	72	67

Suunnitelman strateginen mittaristo: HYTE-kerroin

HYTE-kerroin on terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa kunnille, eli rahallinen kannuste hyvin tehdystä ja tuloksekkaasta hyvinvointityöstä.

Sote-uudistuksen jälkeinen valtiosuus jaetaan kunnille ensimmäisen kerran vuoden 2023 alusta, joten jo vuonna 2022 tehtävä työ tulee vaikuttamaan rahoitukseen.

HYTE-tulos suhteutetaan muihin kuntiin. Oman kunnan HYTE-kerroin voi siis pudota hyvästä työstä huolimatta, jos muut kunnat tekevät työn vielä paremmin.

HYTE-kerroin
muodostuu prosessi-
ja tulosindikaattoreista

”Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on?”

Prosessi- indikaattorit

- peruskoulut
- liikunta
- kuntajohto

”Mitä muutoksia asukkaiden terveydessä ja hyvinvoinnissa on tapahtunut kahden vuoden aikana?”

Tulos- indikaattorit

- toimeentulotuki
- työkyvyttömyyseläke
- koettu terveys
- kaatumishoitojaksot
- koulupudokkaat
- ylipaino

Hyte-kerroin -indikaattorit 2023, vos yhteensä noin 900 000 euroa

Onnistumiset ”täydet pisteet”

Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asiakasraateja ja foorumeja

Kunnan talousarviossa ja –suunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

Hyte-koordinaattori tai –suunnittelija kunnassa

Valtuustolle raportoidaan vuosittain elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Parannettavaa

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat

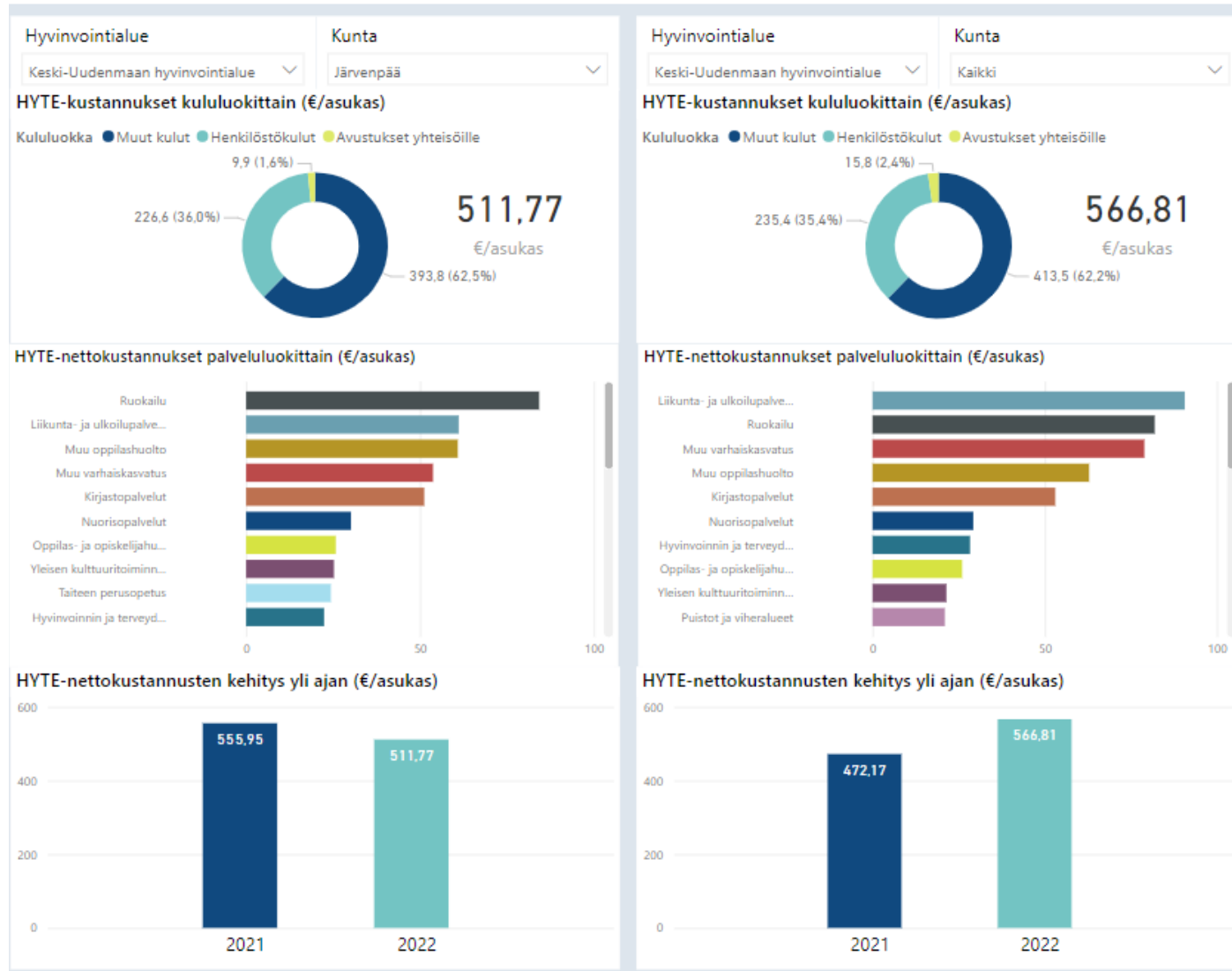
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 24-64-vuotiaat

Ylipaino

- **Huom! On koko ajan pyrittävä parempaan ja muistettava, että tuloksiin vaikuttaa myös vertailu toisiin kuntiin!**
- **Mitä Järvenpäässä tehdään, jotta onnistutaan paremmin?**

JÄRVENPÄÄ HYTE-kerroin indikaattorit	2020	2021	2022	2023
HYTE-kerroin euroa / asukas	18,6	17,8	18,9	19,9
HYTE-kerroin, 0–100	68	63	67	70
HYTE-kerroin, 1000 euroa	811,2	789,1	855,0	899,8
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	54	43	46	61
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori	56	24	24	63
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	79	75	75	
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	90	89	89	
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	45	57	63	61
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään peruskoulussa kolmen vuoden välein, % kunnan kouluista		100		
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	76	95	95	
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	0	0	0	
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	100	100	100
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	100	
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100	
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	100	100	100	100
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100	100	100	
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100	100	100	
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	26	11	11	
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	84	84	85	85
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	52	30	53	57
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	53	42	49	55
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori	45	42	52	44
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	100	100	100
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori	63	54	54	45
Hyte-koordinaattori tai suunnittelija kunnassa		100	100	100

HYTE-raportti (Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannukset)

[HYTE-raportti](#)

Ilmiöindikaattorit Kuntamaiseman johdon työpöytä -työkalussa

- Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan valitut ilmiöindikaattorit on kaikki kootusti portaalissa.
- Indikaattoreissa on kansallisten seurantatutkimusten lisäksi valittu kunnan omia indikaattoreita.

[NHG Raportointi \(kuntamaisema.fi\)](https://kuntamaisema.fi)

Pahoinvoinnin kaari

Lapset

Lähes neljäsosa 2 – 6-vuotiasta pojista ja noin seitsemäsosa tytöistä on ylipainoisia

Kolmasosalla viidennen luokan oppilaista on fyysinen toimintakyky mahdollisesti terveyttä häiritsevällä tasolla

Lähes joka neljäs yläkouluiäkäinen on kokenut fyysisistä väkivaltaista tai sen uhkaa

Joka kolmas 4. ja 5. luokan oppilaista ei syö aamupalaa joka arkiamu

Nuoret

Lukiolaisista kolmasosa nukkuu arkisin alle 8 h. Lähes puolet ammattikoulun opiskelijoista nukkuu alle 8 h arkisin.

Lähes kolmasosa käyttää liikaa alkoholia

Joka viides keskiuusi-maalainen on tinkinyt rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä

3/5 liikkuu liian vähän (terveysliikuntasuosittelun mukaan)

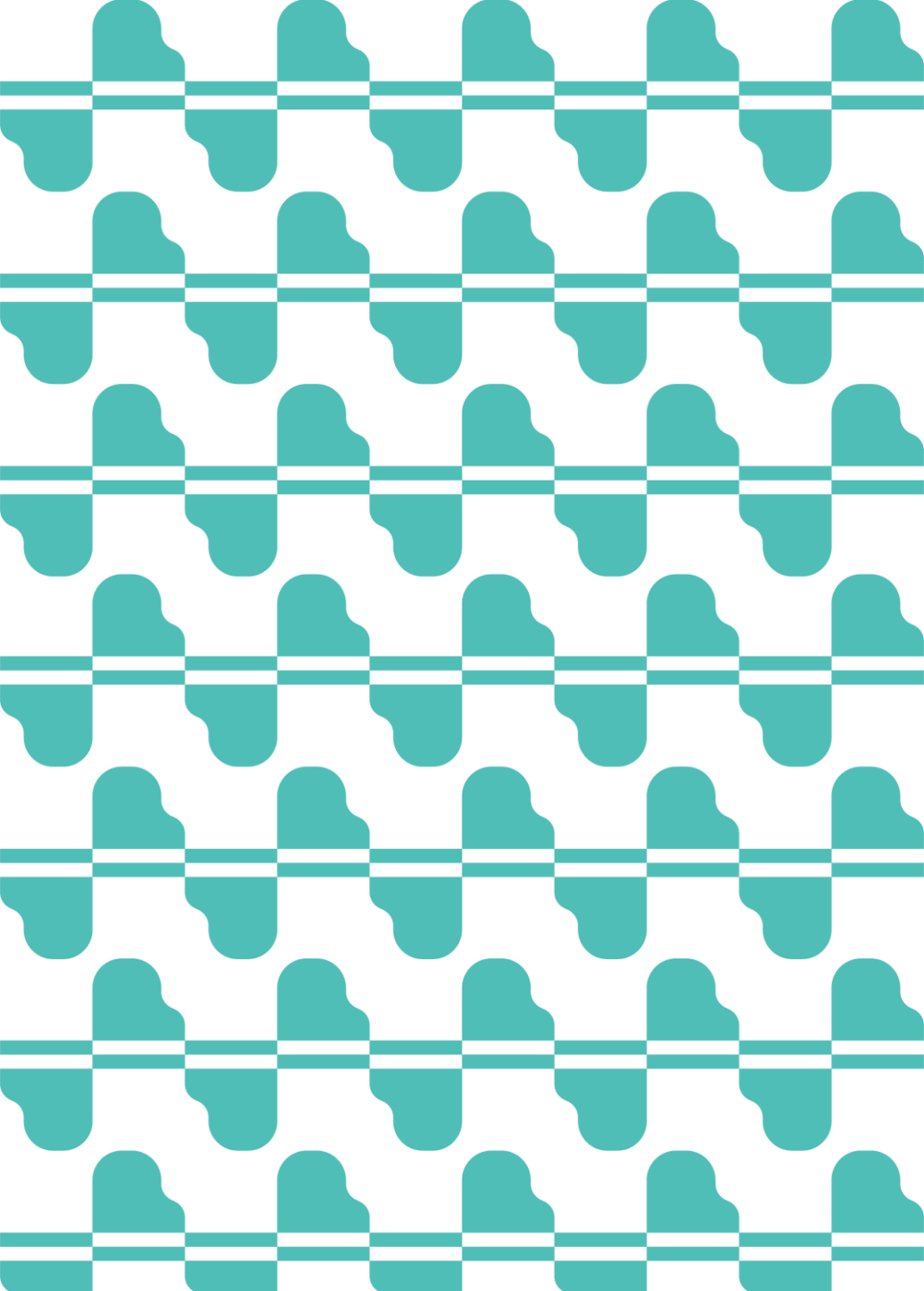
Aikuiset

2/3:lla on liian harvoin lautasella kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja

Lähes joka kolmas ei usko jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka

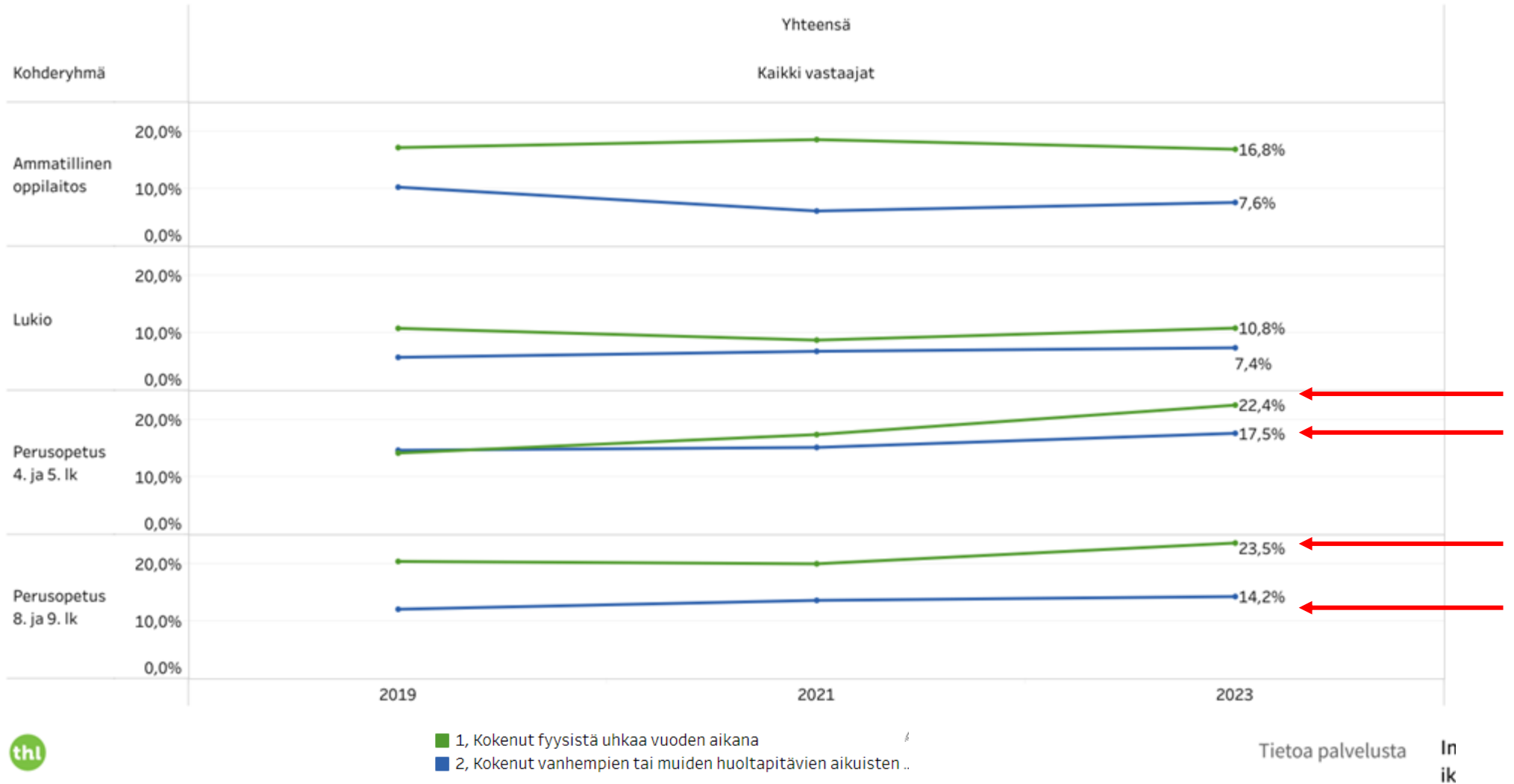

Poimintoja järvenpääläisten lasten ja nuorten tilanteesta

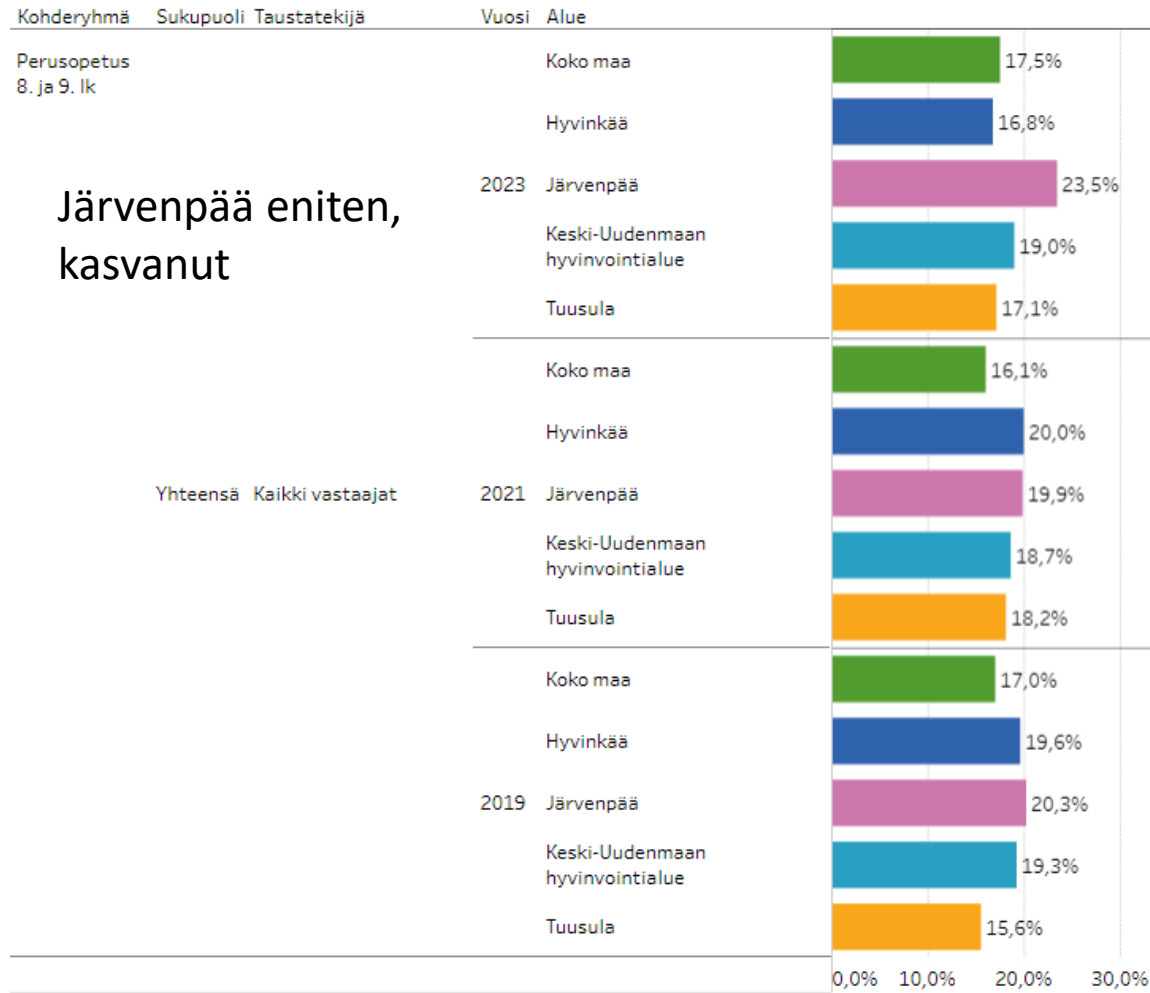
Fyysinen väkivalta tai sen uhka vuosina 2019-2023 eri kouluasteilla

Indikaattorien vertailu, Järvenpää

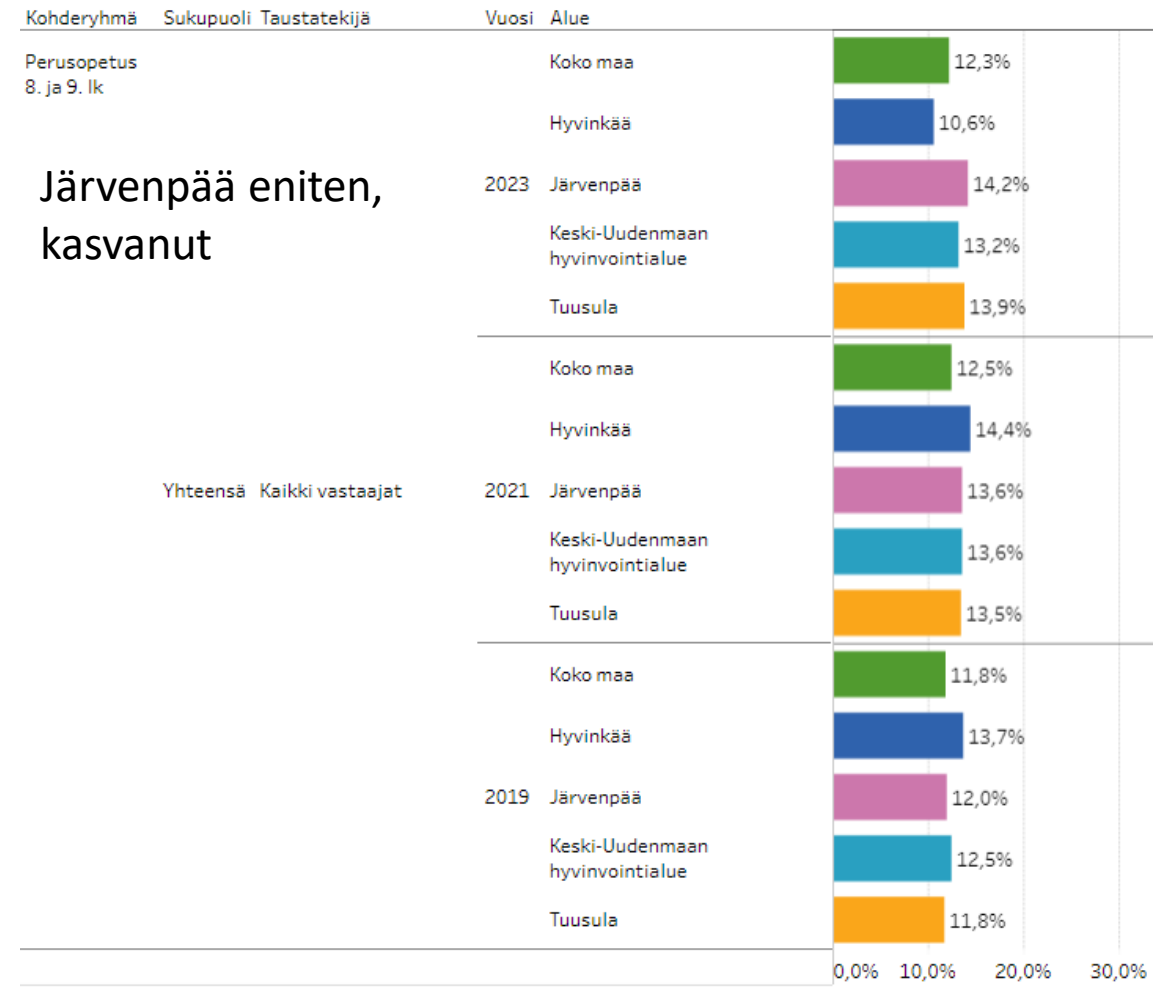

Fyysinen väkivalta tai sen uhka, 8 ja 9. lk v. 2019-2023 eri alueilla

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana

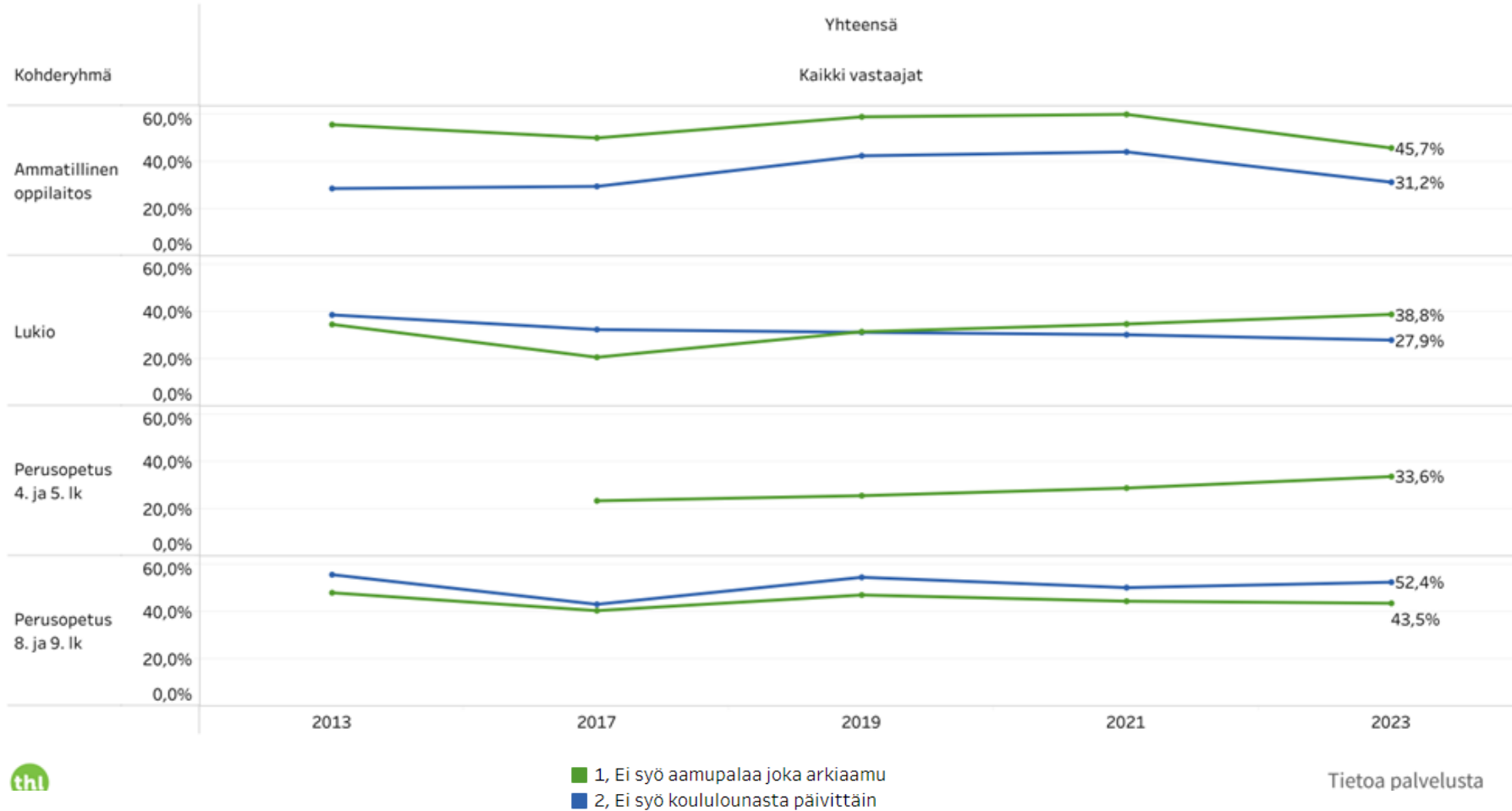
Väkivaltarikokset 2021-2023 Järvenpää ikäryhmät alle 15, 15-17

Ilmoitettu epäilty rikoksina		2021	2022	2023
Henkirikokset	alle 15	0	0	0
	15-17	0	0	0
	Summa	0	0	0
Pahoinpitelyrikokset	alle 15	35	48	61
	15-17	16	16	17
	Summa	51	64	78
Seksuaalirikokset	alle 15	0	0	0
	15-17	0	0	0
	Summa	0	0	0
Väkivaltarikokset	alle 15	35	48	61
	15-17	16	16	17
	Summa	51	64	78

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

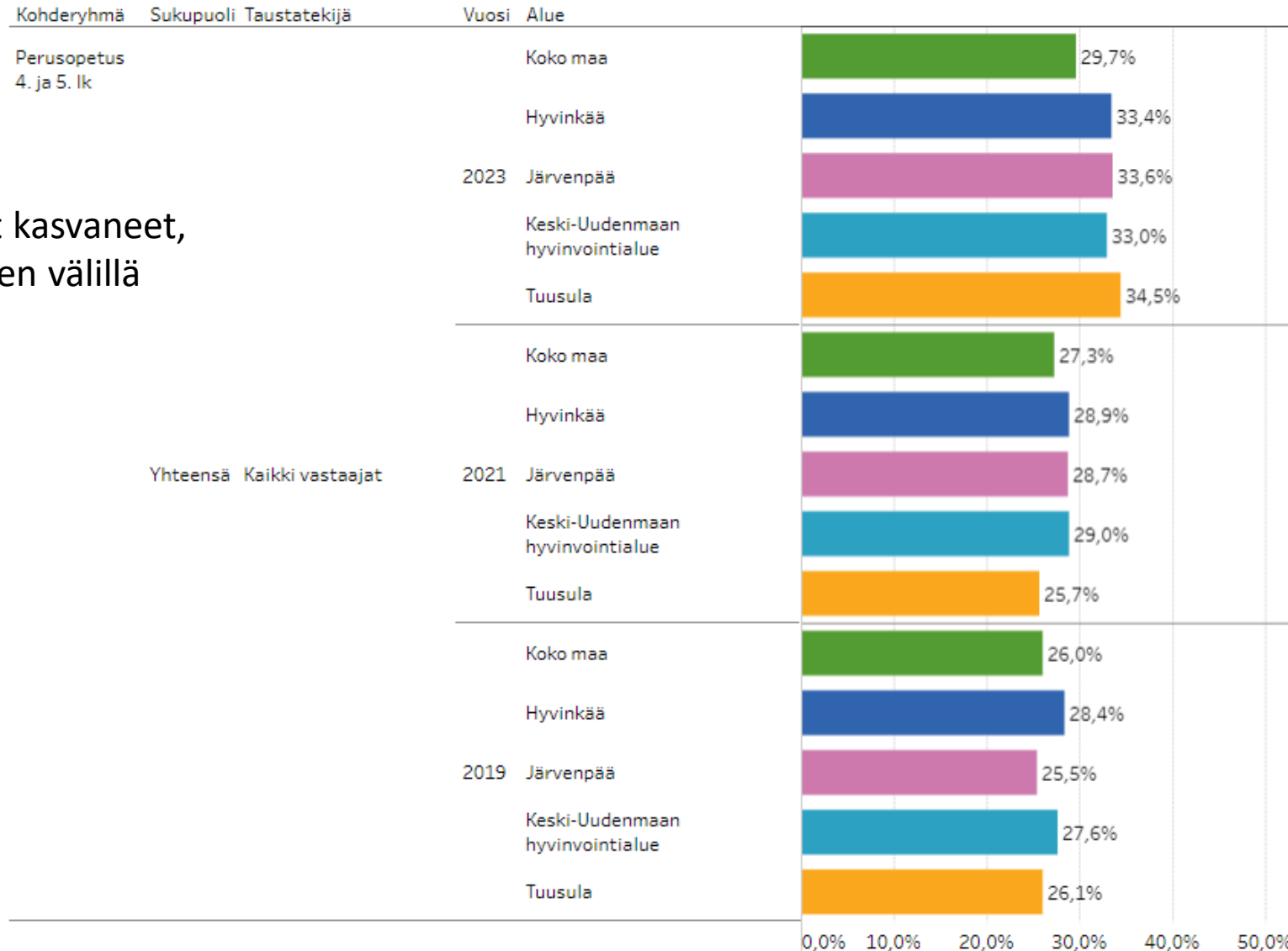
Ruokailutottumukset eri luokka-asteilla %, v. 2013-2023

Indikaattorien vertailu, Järvenpää

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, %, 4. ja 5. lk, v. 2019-2023, eri alueilla

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä

Järvenpään osuudet kasvaneet,
ei suuria eroja kuntien välillä

Esimerkki indikaattorista, joka kuvaa isompaa ilmiötä: koululounas

Lähde: THL

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus v. 2013-2023, 8. ja 9.lk, lukio ja ammatillinen oppilaitos, %

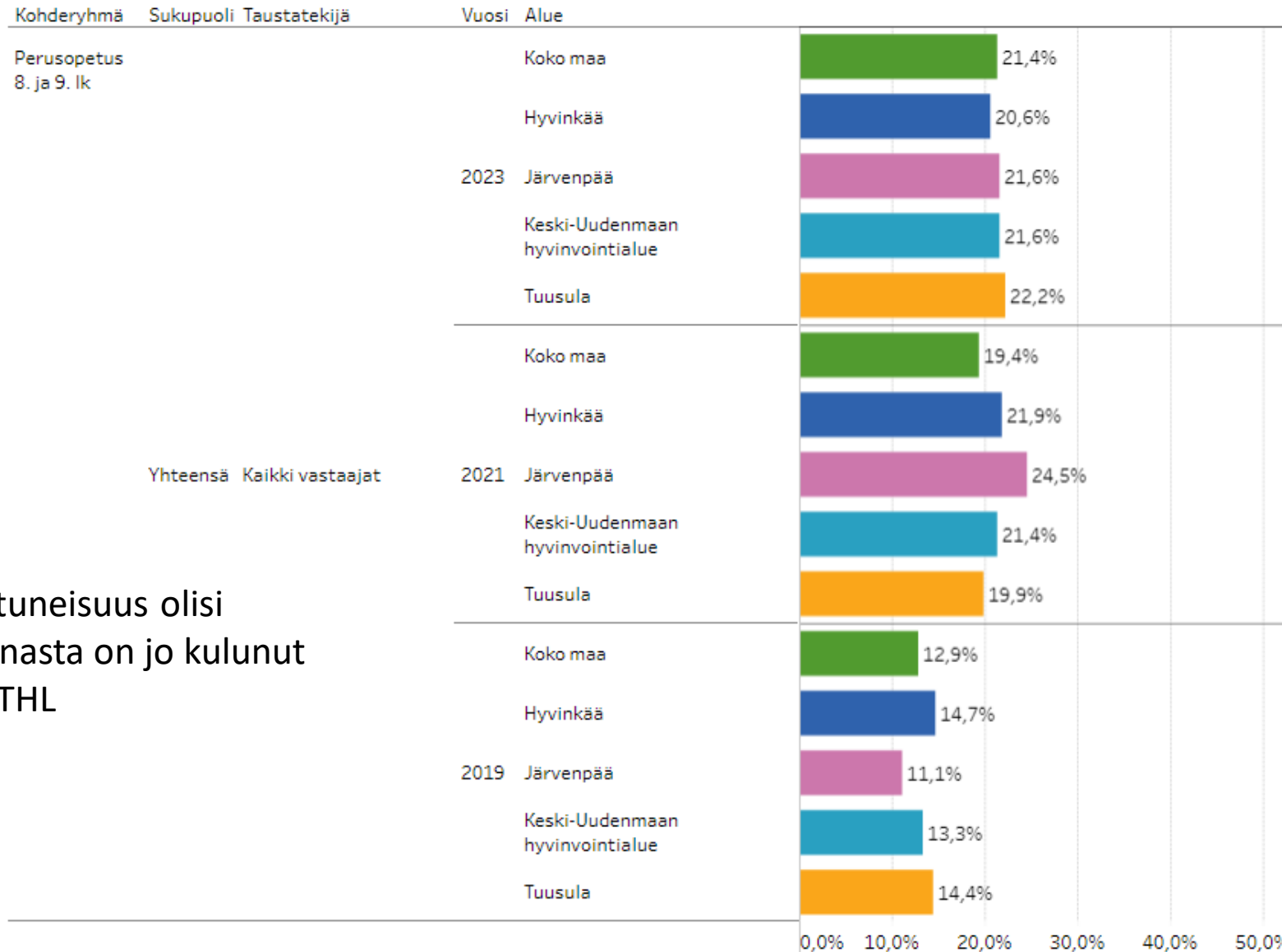
Indikaattorien vertailu, Järvenpää

Tietoa palvelusta

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus 2019-2023, 8. ja 9. lk, %

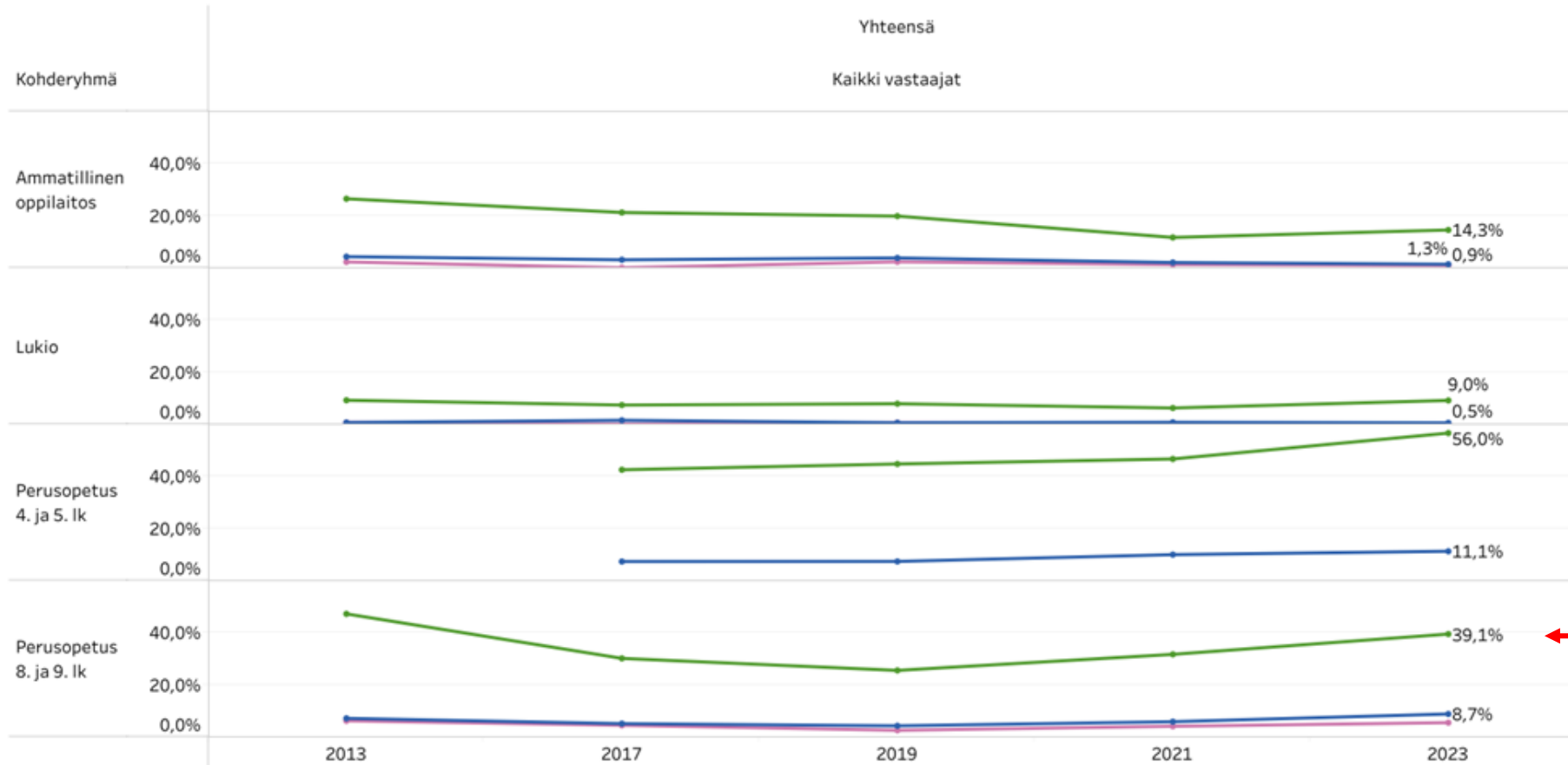
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

”Odotimme, että ahdistuneisuus olisi vähentynyt, koska koronasta on jo kulunut aikaa.” - Olli Kiviruusu, THL

Koulukiusaamisesta

Indikaattorien vertailu, Järvenpää

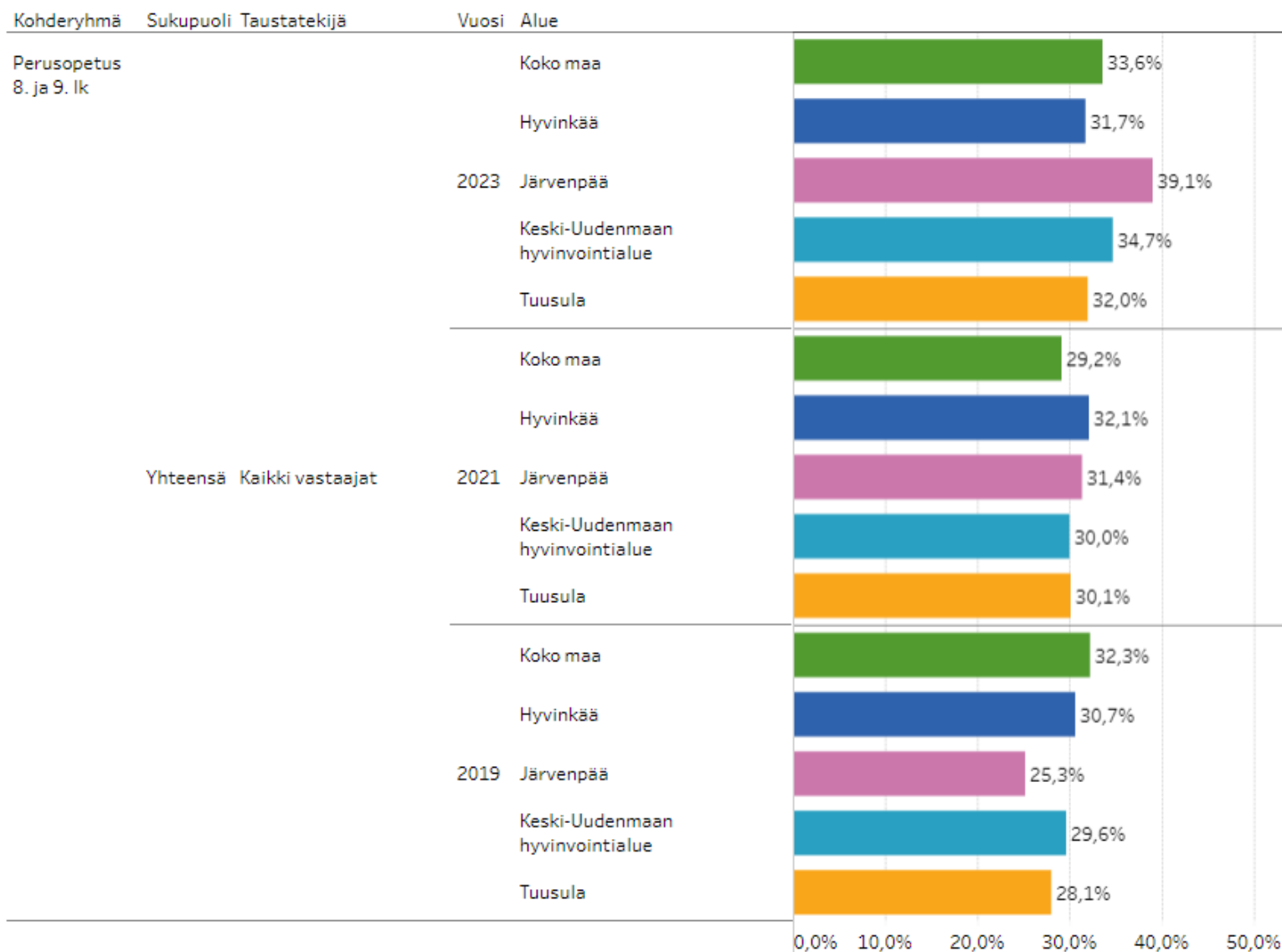
- 1, Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukul...
- 2, Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa
- 3, Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa

Tietoa palvelusta

In
ik

Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana, 8. ja 9. lk

Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana

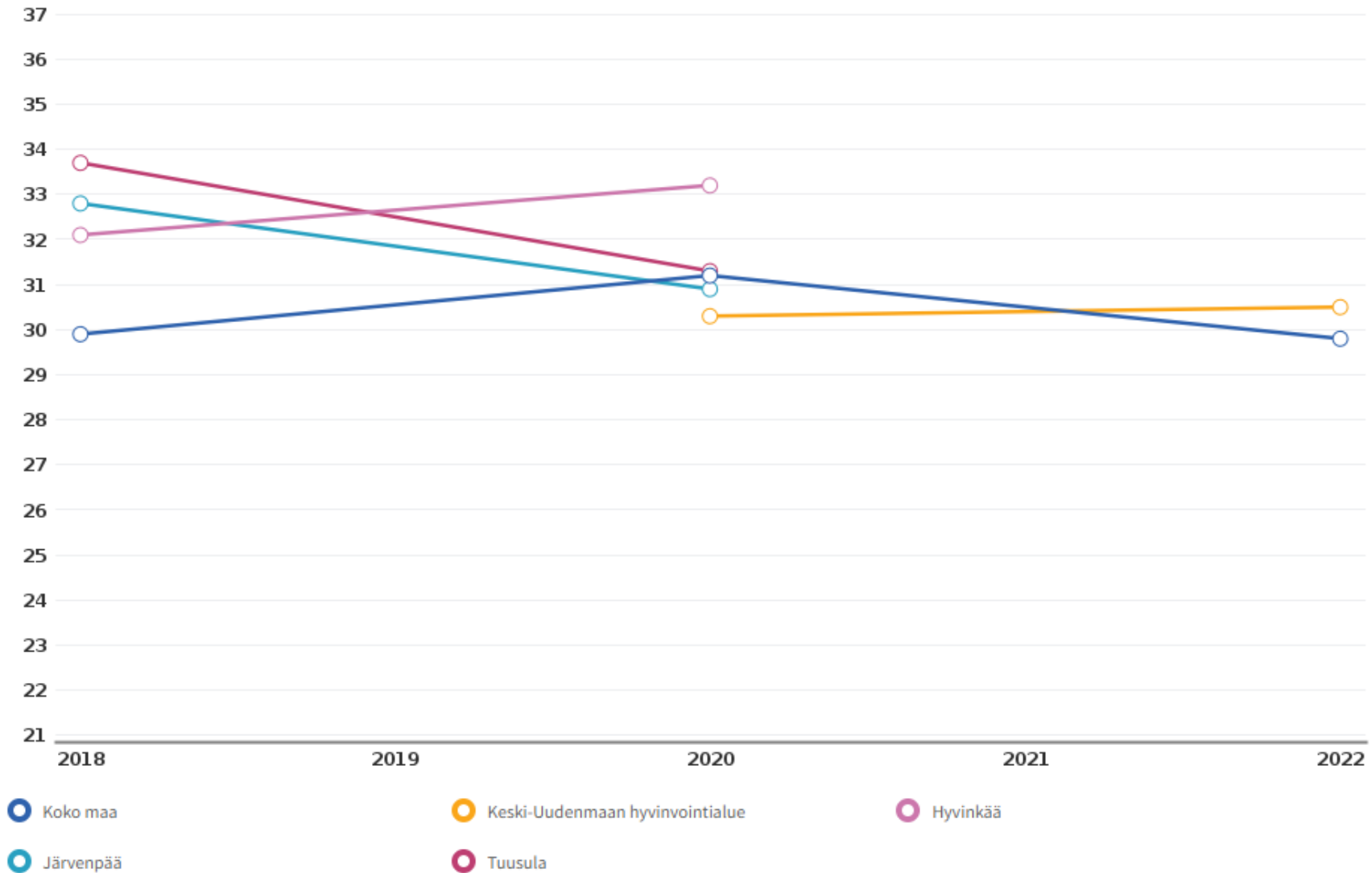

Poimintoja keskiuusimaalaisten aikuisten tilanteesta

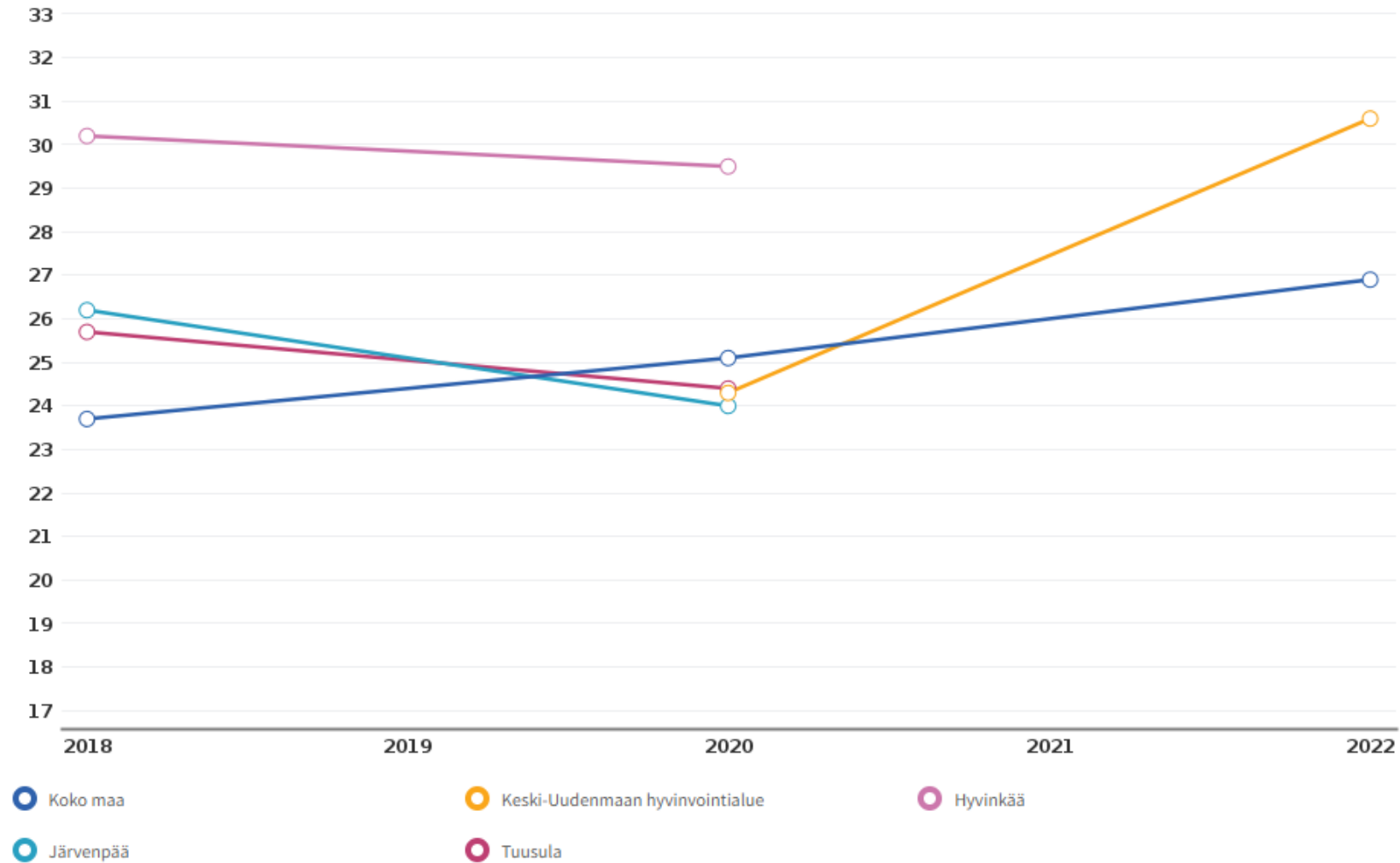
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)

info ind. 4411 Sukupuoli: Yhteensä

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksakaan työkennellä vanhuuseläkeikään saakka (%), 20 - 74-vuotiaat

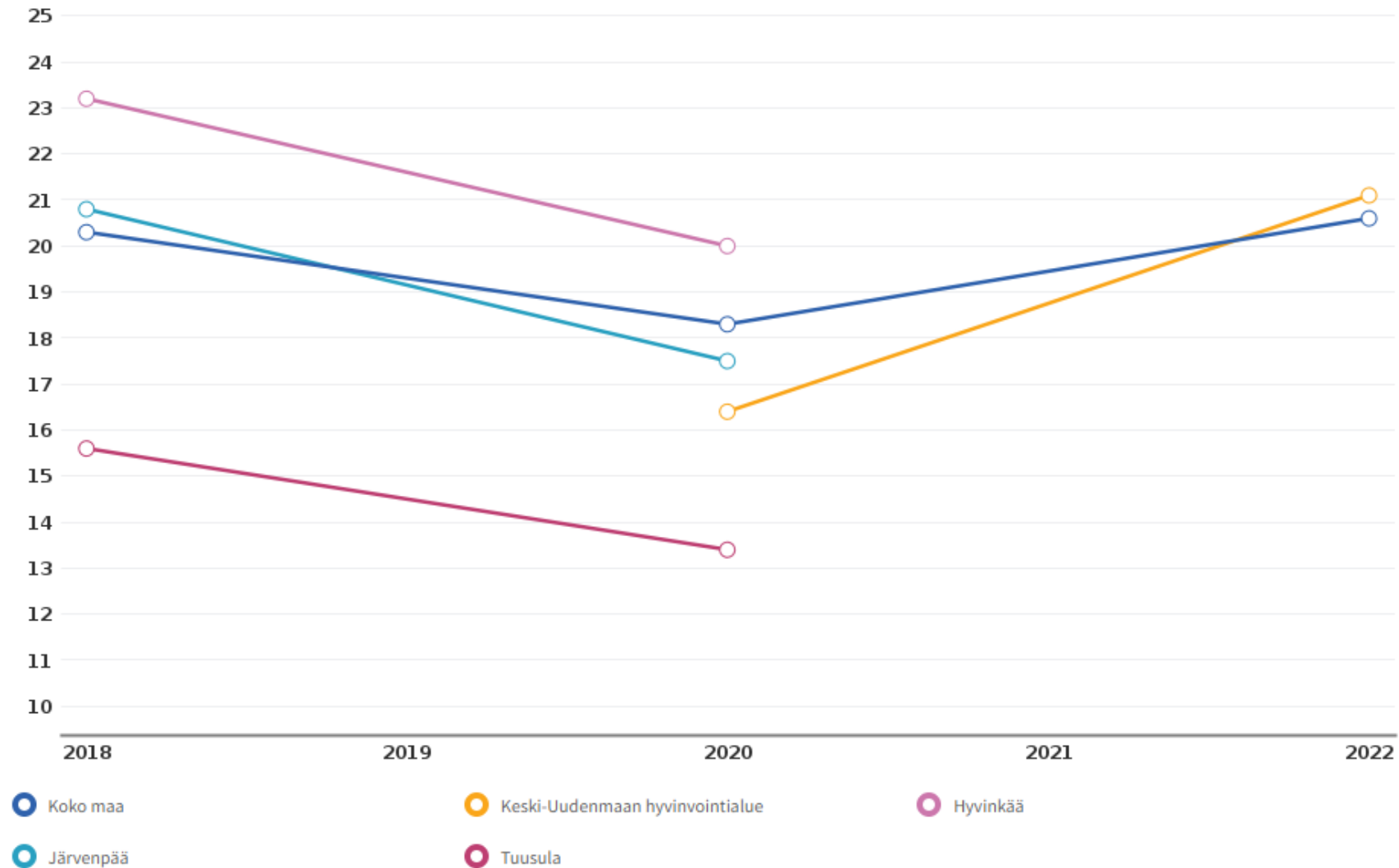
info ind. 4386 Sukupuoli: Yhteensä

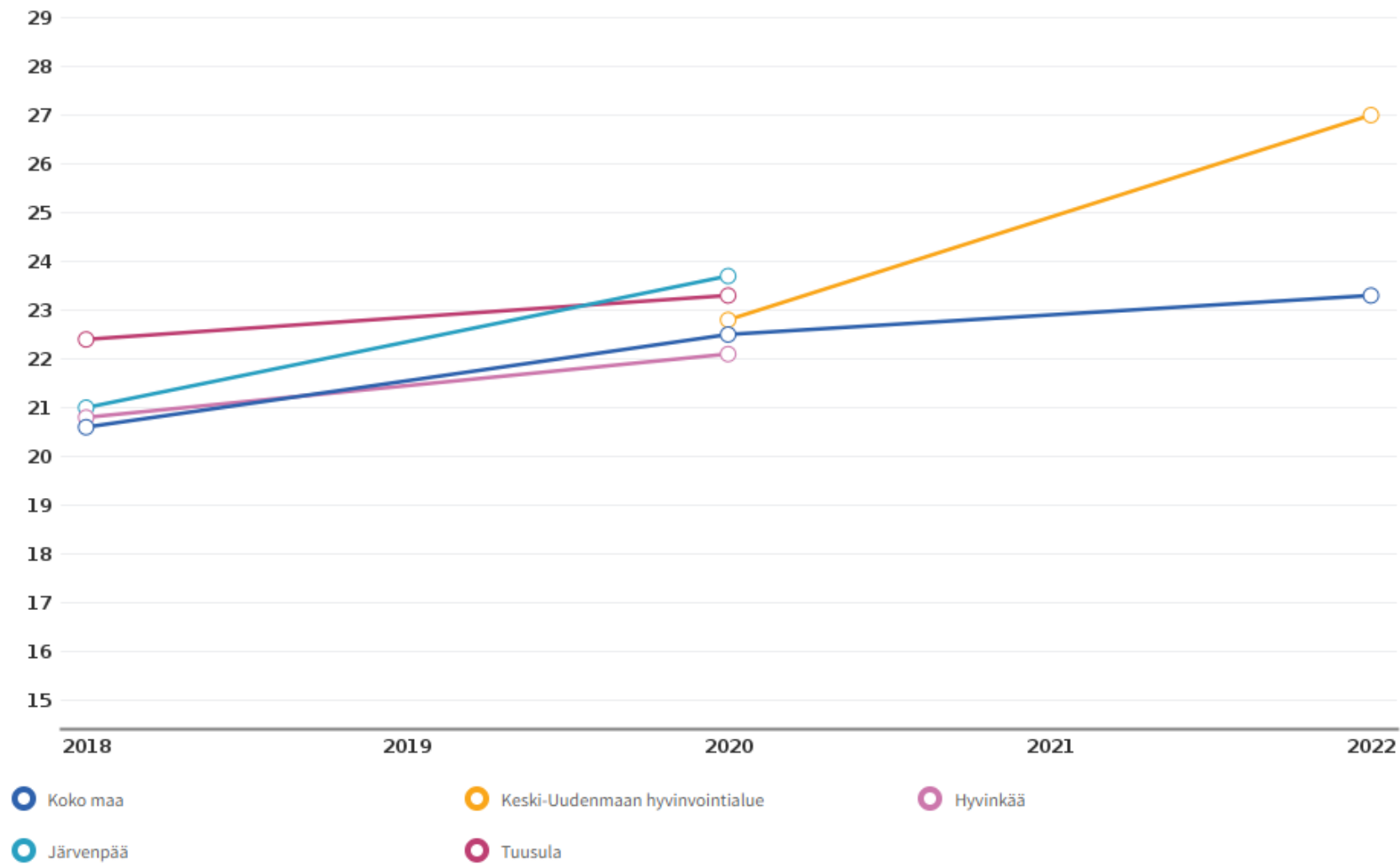
Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (%)

info ind. 4263 Sukupuoli: Yhteensä

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI $\geq$ 30 kg/m²) (%)

info ind. 4459 Sukupuoli: Yhteensä

Väkivaltarikokset, täysi-ikäiset Järvenpää

Poliisille ilmoitetut rikokset (1)	2021	2022	2022	2023	Muutos	Muutos%
			Tammi - joul	Tammi - joul		
Väkivaltarikokset yhteensä	315	448	448	427	-21	-4,69% ▼
Väkivaltarikosten selvitys %	56,5%	46,2%	46,2%	70,0%	23,8	▲
Pimeinä tulleiden väkivaltarikosten selvitys %	32,2%	24,4%	24,4%	33,1%	8,7	▲
Väkivaltarikosten tutkinta-aika	335	345	345	374	29	8,27% ▲
Pahoinpitelyrikokset yhteensä	306	445	445	425	-20	-4,49% ▼
Pahoinpitelyrikokset yleisellä paikalla	112	196	196	220	24	12,24% ▲
Pahoinpitelyrikokset yksityisellä paikalla	196	250	250	204	-46	-18,40% ▼
Törkeät pahoinpitelyt	18	29	29	23	-6	-20,69% ▼
Henkirikokset yrityksineen	9	3	3	2	-1	-33,33% ▼
Henkirikokset	2	0	0	0	0	/0
Seksuaalirikokset yhteensä	50	38	38	69	31	81,58% ▲
Raiskausrikokset	22	17	17	23	6	35,29% ▲
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	15	11	11	18	7	63,64% ▲
Muut seksuaalirikokset	13	10	10	28	18	180,00% ▲
Seksuaalinen ahdistelu	7	7	7	12	5	71,43% ▲

TIETOLÄHDE: Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat

Havainnot toiminnasta 2023

Positiiviset

Hyvinvointialue jalkautui Keusote-alueen ohjaamoihin. Näin oli mahdollisuus saada psykososiaalista tukea varhain. Perheiden tueksi Hyvinvointialue tarjosi jalkautuvaa asiakasohjausta (Messii-malli) myös varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. JUSTissa mahdollisuus ajanvarauksettoomaan sote-lähineuvontaan.

Vaikka lasten ja nuorten fyysinen kunto on heikentynyt kokonaisuudessaan, Move-mittauksissa oltiin alueen kärkeä. Lasten ja nuorten liikuntaan ja harrastamiseen satsattiin huomattavasti ja toivottavasti tämä tuo tuloksia myös syrjäytymisen ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyyn.

Yhteiskunnallisia tapahtumia oli useita: Kestävän elämäntavan messut, eduskunta-vaalipaneeleja vaikuttamistoimielinten järjestämänä, perennanvaihtotoreja osana tapahtumakokonaisuuksia, Asunnottomien yö lokakuussa ja Yhteinen joulujuhla Toimintakeskuksessa.

Useita yhteistyönä järjestettyjä kulttuurihyvinvoinnin tapahtumia kuten ilmaiset koko perheen kulttuuritapahtumat Kulttuurikukulan kuhinat ja Koko perheen festivaalit eloja marraskuussa. Lokakuu oli jälleen ikäkuu ja siihen liittyi useita tapahtumia.

Asunnottomuus ei lisääntynyt Järvenpäässä. Asunnottomuutta ehkäisevää verkostotyötä toteutettiin aktiivisesti. Järvenpää mukana valtakunnalliseen seniori-hankkeessa kehittämässä ikäihmisten asumista. Keusoten kanssa kehitetty erityisasumista. Taiteilija-talo valmistui.

Erillistä koronamäärärahaa kohdennettiin nuorisopalveluihin, mikä lisäsi nuorten kohtaamisia ja nuorisotyön toimenpiteitä: nuorisotalolla toimintaa joka päivä, yhteensä 67 h viikossa. Enemmän kuin koskaan. 24 yhdistystä ja yhteisöä tuettiin koronavastuksilla, yhteensä 70 000 eurolla.

Osallisuustoiminta vahvistui. Osallisuusoppitunneilla kouluissa 550 oppilasta. Järvenpään Opiston kehittämiseen kaupunkilaiset vaikuttivat toimintakyselyllä. Eläkeläisneuvosto aloitti Myllytien aamutreffit johtavien viranhaltijoiden kanssa, osallistujia ollut 50-80. Toteutettiin yhteisöllinen pop up -kaupunkipuutarha ja jatkettiin Jampin yhteisöpuutarhan ylläpitoa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan harrastamista (heikommassa taloudessa tilanteessa olevien parissa) tukeva Kaikukortti laajentui uusiin ryhmiin hyvinvointialueella. Osu-rahoituksella toteutettiin maksetonta ulkoliikuntaa sekä hankittiin Tuusulanjärven jään hoito- ja kunnossapitoon jäähöylä. Matalankynnyksen liikuntaa oli ympäri kaupunkia yhteiskävelyillä, aivojumballa ja Memodance -toiminnalla. Kulttuurihyvinvointikurssin pilotti onnistui.

Pyöräilyn kehittämisohjelma edisti keskustan saavutettavuutta ja osaltaan lisäsi liikkuamista. Kaupunkiympäristön viihtyisyyttä lisäävän vihertämissuunnitelman tavoitteet määriteltiin.

Osallistuvan budjetoinnin ideakeruu toteutettiin uudella Oma Järvenpää -alustalla ja saatujen ideoiden määrä oli runsas. Voittoon sosiaaliset innovaatiot ja yhteisöllisyys.

Valmiuden ja turvallisuuden suunnittelu ja kehittäminen ammattimaistui valmius- ja turvallisuuspäällikön aloitettua keväällä 2023. Alueellinen yhteistyö ja yhteistyö viranomaisten kesken vahvistui.

Lisättiin maksuttomia harrastuksia lapsille ja nuorille. Julkaistiin Jäke-harrastaa -kalenteri, jossa voi tutustua eri harrastuksiin. Harrastetun hakijoiden määrä on lisääntynyt.

Opiskeluholtoon tehtiin uusia yhteistyön rakenteita opiskeluholton toimijoiden siirtyessä hyvinvointialueelle. Monialainen yhteistyö (kunnat, Keusote ja järjestöt) vahvistui. Huoli puheeksi -kortit otettiin käyttöön laajassa yhteistyössä.

Negatiiviset

Taloudellinen niukkuus näkyi: aikuiset tinkivät ruoka- ja lääkeostoksistaan, eivät hakeudu lääkärin vastaanotolle, lapset ja nuoret kärsivät perheiden tiukentuneesta taloustilanteesta, osa nuorista pitää mieluisia harrastuksia liian kalliina.

Ei ole pystytty riittävästi vaikuttamaan kiusaamisen kokemuksiin ja lasten ja nuorten kohtaamaan seksuaaliseen häirintään. Poliisin resurssien puute haastaa Ankkuritoinnataa.

Nuorten pahoinvointi näkyi erilaisina epäsuotuisina ilmiöinä. Fyysinen toimintakyky on heikentynyt, syömistottumukset ovat epäterveelliset eikä nukuta riittävästi. Päihteet ovat yhä turhan yleisiä. Nuorten väkivallanteot ja rikokset ovat lisääntyneet sekä epäsuotuisa porukoituminen on yleistynyt.

Rahoituksen vähentäminen valtakunnallisesti näkyi nuorten työpajatoiminnassa 2022-23. Nykyisessä toiminnassa on haastavaa vastata esim. oppivelvollisuusikäisten tarpeisiin, jotka hyötyisivät vaihtoehtoisista oppimisympäristöistä.

Toimenpiteiden toteutuminen

toteutunut

toteutunut osittain

ei toteutunut

**14 tavoitetta
54 toimenpidettä**

**Hyvinvointi-
suunnitelman toimen-
piteet etenevät sängen
hyvin tavoitteita
edistään**

Johtopäätöksiä

- **Taloudellinen tilanne haastaa ihmisiä.** Lapsiperheköyhyys on lisääntynyt ja se näkyy Järvenpäänkin palveluissa. KTK:n perusteella lasten ja nuorten huoli perheen taloudellisesta tilanteesta näkyy. Jatkossa on syytä vahvistaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Ruoasta, lääkkeitä ja lääkärikäynneistä tingitään taloudellisen tilanteen vuoksi, eniten tämä näkyy työikäisillä. KELA arvioi taloudellisista haasteista samansuuntaisesti. Myös **kaupungin tiukentunut taloudellinen tilanne** haastaa palveluja, sama tilanne on hyvinvointialueella.
- Lasten ja nuorten **fyysisellä toimintakyvyllä** on vaikutuksia jo nyt sekä tulevaisuudessa yksilön hyvinvointiin kuin laaja-alaisesti koko yhteiskuntaan. Järvenpää panostaa moni tavoin liikkumisen tukemiseen ja on mukana esimerkiksi Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva koulu -toiminnassa sekä Liikkuvat yläkoulut -hankkeessa.
- Lasten ja nuorten kokema **fyysinen uhka ja väkivalta** aikuisten taholta heijastuu monenlaisena pahoinvointina ja oireiluna ja näkyy myös koulukiusaamisena.
- **Yläkouluikäisten päihteidenkäyttö on huolestuttavalla tasolla:** kannabiksen ja muiden huumeiden osalla käyttö on yleisempää kuin esimerkiksi Hyvinkäällä ja Keravalla. **Yleisestikin elämäntavoissa näkyy epätoivottava kehitys,** nukutaan liian vähän ja unen laatu ei ole riittävää (15% heräilee kesken unien joka yö, nukahtamisvaikeuksia päivittäin joka viidennellä); alakouluikäisistä joka kolmas ei syö aamupalaa, yläkouluikäistä aamupalaa ei syö joka kolmas ja lounaan jättää väliin yli puolet. Tästä nousee vahva huoli oppimisen valmiuksista. Jos ei syö hyvin ja laadukkaasti, ei nuku eikä liiku riittävästi, valmiudet oppimiselle ja tulevaisuuden suunnitelmien tekemiselle on vaikeaa. Tästä aiheutuu väistämättä haasteita mielenterveydelle ja yleiselle jaksamiselle ja tämä tulee kuormittamaan palvelujärjestelmää. **Mikään yksittäinen palvelu tai yksittäinen toimenpide ei ratkaise yksin näitä lapsiin ja nuoriin liittyviä haasteita, vaan rinnalle tarvitaan huoltajat ja muut kasvattajat.**

Johtopäätöksiä

- **Keskiuusimaalaiset kokevat elämänsä suhteellisen turvalliseksi, yli puolet tuntee olonsa onnelliseksi ja elämänlaatunsa hyväksi.** Suuria eroja koko maahan verrattuna ei ole. Tulokset ovat kuitenkin laskeneet, työikäisillä eniten. Psykkinen kuormittuneisuus työikäisillä näkyy ja **lähes joka kolmas työikäinen ei usko jaksavansa työskennellä eläkeikään asti.** Toisaalta positiivisen mielenterveysmittarin pistemäärä on yhä sangen korkealla. Vain harvalla on kokemus heikosta osallisuudesta. Yksinäiseksi itsensä kokee noin joka kymmenes, yleisintä tämä on työikäisillä ja korkean koulutuksen omaavilla.
- **Yli puolet aikuisista liikkuu liian vähän,** erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä, **noin 70 % syö liian vähän kasviksia, hedelmiä ja marjoja. Lihavien osuus on lisääntynyt. Alkoholia liikaa käyttävien osuus on pysynyt turhan korkealla tasolla,** noin 30 %. Korkean koulutuksen omaavien alkoholin käyttö on hieman lisääntynyt. Päivittäin tupakoivien osuus on alle 10 %:ssa, yleisintä se on matalan koulutuksen omaavilla.
- Yleisenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman neljä painopistettä ovat edelleen valideja. Jotta tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta kaikilla on mahdollisuus osallisuuteen, liikunnalliseen elämäntapaan, turvalliseen arkiympäristöön ja mielen hyvinvointiin on tehtävä **entistä vahvempaa yhteistyötä kaikilla tasoilla:** tulosityksiköiden välillä palvelualueiden sisällä, palvelualueiden välillä ja yli rajojen, kunnan ja hyvinvointialueen välillä, kolmannen sektorin kanssa. Tämä edellyttää **kaikkien sitoutumista yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen,** ylimmästä johdosta käytännön tason työntekijöihin saakka unohtamatta luottamushallintoa.
- Jotta pahoinvoinnin kaari ei voimistu pahoinvoinnin kierteeksi, on linjattava mihin käytettävissä olevat resurssit kohdennetaan!